

Hur granskas examensarbetet i hållfasthetslära?

Ditt arbete blir dels granskat av examinatorn under arbetets gång, vid genomgång av rapporten, vid presentationen på företaget och vid presentationen på institutionen. Det är först vid presentationerna som andra än examinator och handledare har chansen att kommentera och lämna synpunkter.

När du jobbar med rapporten och den muntliga presentationen, tänk på de tre K:na:

KLART

KONCIST

KORREKT

En klar, koncis och korrekt presentation är alltid mycket bra, vare sig den är skriftlig eller muntlig. Klar betyder tydlig, med en ren tanke och fritt från flum. Koncis betyder kortfattad. Gör aldrig en presentation längre än den behöver vara – gör den heller inte kortare än den behöver vara! Korrekt betyder att du har lagt ned tid och energi på att få bort felaktigheter (av olika typer).

Den muntliga presentationen

Vid den muntliga presentationen är examinatorn ordförande. När du får ordet – ta det lugnt. Genomför presentationen och se helst till att ditt tempo är ett lugnt tempo. Det är gott om tid, du har hela 20 minuter på dig att presentera arbetet. Om du klarar det på kortare tid så går det bra, men det får inte ta längre tid. Den muntliga presentationen ska vara så fyllig att även de som inte har läst examensarbetet har möjlighet att följa med och även att delta i en diskussion om arbetet. Försök därför inte få plats med allt som finns att säga om arbetet, utan framhäv istället det som du anser är väsentligt och utelämna eller nämn bara i korthet det övriga. Välj alltså bort visst stoff i förväg – du behöver inte redovisa allt.

Efter presentationen följer en frågestund och allmän diskussion. Om ditt arbete inte uppfyller de tre K:na kan frågestunden bli lång och detaljerad, kanske petig. Skälet till det är att åhörarna saknar information som de bara kan få genom att i efterhand fråga dig. Det är viktigt att inte uppfatta denna situation enbart negativ. Presentationen är dessutom historia vid det laget. Alla frågor du får betyder att de som lyssnat är intresserade av det du gjort och är engagerade nog att vilja få det förtydligat.

Det omvända kan också inträffa – efter presentationen blir det ganska tyst. Då var din presentation helt enkelt mycket väl utförd.

För alla som lyssnar är en diskussion om examensarbetet ett ypperligt inläringstillfälle. Lyssna därför noga på frågor och ta det lugnt när du svarar dem. Det kan hända att vissa frågor du får är osakliga (frågaren kan vara oinsatt). Som exjobbare ska du alltid försöka svara seriöst på alla typer av frågor, även de dåliga eller konstiga. Om frågorna är oklara kan du inleda en dialog med frågeställaren. Om frågorna trots det är oklara; försök besvara dem. Var inte rädd för långa

diskussioner och för att stå på dig i dina åsikter. Var dock alltid trevlig! Ta aldrig eventuella angrepp personligt, det är helt meningslöst. Du kan också få svåra frågor av en insatt frågare. Om du inte kan besvara en fråga är det bästa svaret "Jag kan inte svara på den frågan". Frågor av typen "Kunde du inte gjort mer?" besvaras lämpligen med "Jo". Du ska presentera vad du gjort, inte vad du inte gjort. Du ska kunna försvara vad du gjort, men vad du inte gjort behöver du inte försvara. Kom ihåg det och be aldrig om ursäkt för vad du inte gjort – presentera det du gjort, och gör det med stolthet.

Hur examinatoren och åhörare granskar

De som lyssnar på din presentation sitter normalt inte och letar efter fel och brister under tiden – de gör vad de kan för att hänga med i en presentation som är helt ny för dem. För lyssnarna blir det därför tydligt när något brister i din presentation – det är när de tappar tråden. Om något antagande du gjort inte omnämns o.s.v. så märker en granskare det direkt. Därför är det lämpligt att du tänker på det när du utformar din presentation – vare sig den är muntlig eller skriftlig. Hur är din presentation att läsa/höra/se för första gången?

Det är naturligt för en granskare att tänka på frågor som (en checklista)

- Är det valda ämnet och problemområdet intressanta att studera?
- Framgår det tydligt vilka frågeställningarna var vid arbetets början?
- Används vetenskapliga och systematiska angreppssätt?
- Har någon viktig frågeställning förbisetts?
- Har arbetet rimliga och motiverade avgränsningar?
- Finns en tydlig teori anknytning?
- Är teorierna konsistenta med problemdiskussion och syfte?
- Finns någon relevant teori som inte tagits med?
- Är några av de teorier som tagits med överflödiga?
- Hur behandlas valda teorier?
- Har man gjort ett medvetet och rimligt val av metod?
- Vilka är de viktigaste resultaten?
- Är resultat och slutsatser hållbara?
- Uppnås syftet?
- Har de ursprungliga frågeställningarna besvarats?
- Hur kunde man gjort i stället?
- Ges några förslag eller rekommendationer till uppdragsgivarna?
- Hur skulle man kunna gå vidare med arbetet?
- Finns det en röd tråd i presentationen?
- Har något avsnitt givits för stort eller för litet utrymme?

Granskning av den skriftliga rapporten

Den skriftliga rapporten kan granskas mycket noggrannare än presentationen helt enkelt för att examinatoren har mer tid och själv kan välja var han eller hon ska lägga mest ansträngning. Förutom de generella frågorna som en granskare kan tänka på även vid presentationen så tillkommer vid den skriftliga granskningen frågor av mer detaljerad och formell natur:

- Har författarna en kritisk distans till teorier och slutsatser?
- Är figurer och tabeller samt figur- och tabelltexter riktigt utförda?
- Är indelningen i stycken logisk?
- Är innehållsförteckning, rubriker och nomenklatur konsekvent och korrekt?
- Vilka referenser har använts?
- Är referenserna korrekt och konsekvent redovisade?
- Innehåller examensarbetet stavfel, meningsbyggnadsfel eller andra språkliga brister?

KTH bedömningsgrunder

KTH har samlat ganska omfattande kriterier för bedömning av examensarbetet, se <http://intra.kth.se/regelverk/utbildning-forskning/grundutbildning/examensarbete/bilaga-a-bedomningsgrunder-och-kriterier-for-examensarbete-1.31698>.

Plagiatgranskning

Examinator är även ålagd av KTH att utföra en plagiatgranskning av examensarbetet vare sig det behövs eller inte. Till sin hjälp har examinator en del tekniska hjälpmedel som finns tillgängliga på KTH-bibliotekets hemsida.

Enklaste sättet att undvika denna typ av diskussioner är att tydligt och ärligt referera till källor. Om du fått idéer eller informella resultat av någon där skriftlig dokumentation saknas så att du inte kan referera till en publikation så kan du alltid referera till personen och ange att du fått informationen via privat kommunikation [1].

[1] B. Alfredsson (2011), KTH Hållfasthetslära. *Privat kommunikation*.